

● PREDVOJNI KOMUNISTI PRIPOVEDUJEJO

»Hočemo delo!
Nočemo podpore!«

Stane Bobnar se je odločil, da iz svojih bogatih spominov in doživetij osveži, kako je od novembra 1934 do spomladi 1935 potekala »brezposelna akcija«. Misti, da je o njej dandanes premalo zapisanega, saj je prav ta prinesla partiji med delavci sedanje naše občine mnogo ugleda, obenem pa ji je uspelo združiti ljudi ne glede na njihovo strankarsko pripadnost. Tistikrat takih akcij skorajda ni bilo, saj je partija delovala ilegalno. »Brezposelna akcija« ni bila upor proti oblasti, bila je predvsem akcija, ki so jo podpirali tudi tisti, ki so imeli delo.

Za Staneta Bobnarja pa ima sodelovanje v tej akciji še nek drug pomen. Tistikrat namreč še ni bil član komunistične partije, čeprav je želel, da bi to postal. Vendar je v odboru, ki je vodil to akcijo, tako dobro sodeloval, da so se komunisti odločili sprejeti ga medse. Spomladi 1935 je postal član komunistične partije.

»V letu 1934.« se spominja Stane Bobnar, »je svetovna ekonomska kriza vplivala tudi na življenje pri nas. Velike tovarne, kot Saturnus, Kemična in Papirnica Vevče, so množično odpustale delavce. Mnogo ljudi je bilo iznenađena brez zasluzka. V tistih dneh ni bilo ne kurjave in ne hrane. Otroški jok je bilo slišati vse večkrat. Komunisti iz krajev sedanje naše občine so sklenili, da je treba nekaj storiti. Ugotovili so, da je brez dela okoli 600 delavcev. Odločili so se, da bodo organizirali brezposelno akcijo in za njeno vodenje imenovali odbor, v katerem so bili med drugim tudi Angela Ocepek, Janez Lajovic, Ludvik Kukavica in jaz. Takratni partijski pokrajinski komite je zamislil o akciji pohvalil, pa tudi pomagal nam je z nasveti.«

Odbor je nato pripravil peticijo. V njej je pojasnil, v kakšnih razmerah živijo delavci in kaj pričakujejo, da bo oblast storila v zvezi s tem. Zahtevala je javna dela, kot popraviljanje cest in mostov v občini, ki bi vsem brezposelnim omogočila zasluzek. V peticiji je odbor zahteval delo in ni iskal podpore.

Odgovora na peticijo pa odbor ni prejel. Zato se je v naslednjih dneh približno tristo do štiristo delavcev zbralo pred občino in vzklikalo: »Hočemo delo in zasluzka! Nočemo podpore!« Kljub temu, da niso vzklikali političnih parol, jih je oblast označila za upornike in na pomoč poklicala žandarje. Ker pa je bilo delavcev veliko, jih žandarji niso uspeli razgnati. Delavci so še naprej zahtevali delo, obenem pa so izvolili tudi delegacijo, ki naj bi odšla k tedanjemu banu Marušiču. Ta jih je res sprejel, pred občino, vse

dokler niso končno le objavili pričetka javnih del. Toda čakalo jih je novo razočaranje. Namesto 24 dinarjev na dan, kolikor so jih za delo zahtevali delavci, so jim bile oblasti pripravljene dati le 18. Ponovno je prišlo do spora, delavci so zahtevali povišanje; nekateri pa so kljub vsemu sprejeli delo.

STANE BOBNAR

Nekega dne se je zbrala pred zadružnim domom v Zadobrovi skupina tistih delavcev, ki zaradi prenikkega zasluzka ni hotela sprejeti dela. Med njimi so bile tudi ženske in otroci. Vsi skupaj so se napotili proti gramozni jami v Zalogu, kjer so nekateri njihovi tovariši kopali pesek za popravilo cest. Spreved pa je spotoma nalez na orožnike. Prišlo je do spopada in orožniki so v delavce namerili celo bajonete.

Delavci tovarišev sicer niso prepričali, da bi zapustili delo, vendar so se podobne manifestacije razširile še na črnuško območje in Dobrunje.

Stane Bobnar pravi, da si v tistih dneh ni mogel niti zamisliti, da bo življenje danes tako, kot je. Res, veliko se je spremenilo na bolje. In še lepše in boljše bomo lahko živeli, če se bomo za to trudili vsi.

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

● KOMUNISTI V AKCIJI

O smernicah konkretneje in ostreje

Na razširjeni seji komiteja OK ZKS Ljubljana Moste-Polje sredi decembra so razpravljali o ugotovitvah in ocenah stanja v VVZ, ki sta jih posredovali dve skupini. Ugotovili so, da se samoupravni odnosi v vseh VVZ ugodno razvijajo, da pa morajo člani ZK prevzemati večjo odgovornost za funkcioniranje delegatskega sistema. Sekretarke ZK v VVZ so se posebno zavzemale za ustanovitev skupne službe za vse VVZ v občini. Iz poročil obeh skupin je bilo tudi moč razbrati, da programi v vzgojiteljski šoli premalo poudarjajo idejnopolitično usposobljenost bodočih vzgojiteljic.

Osrednja točka dnevnega reda so bile smernice razvoja naše občine za prihodnje leto. Člani komiteja so menili, da so smernice zelo optimistične in obetavne, da pa je komite bil na eni zadnjih sej konkretnejši in v zahtevah ostrejši, saj že sedaj nekatere delovne organizacije zamujajo pri izdelavi svojih načrtov, pri drugih pa le redkokdaj opažamo kvalitetne premike. Zakon o planiranju točno določa sankcije proti tistim, ki planov ne sprejemajo. Žal se tega ne držimo in kršilcev niti ne obravnavamo.

Tudi razprava o dopolnilih k samoupravnim sporazumom o programih in prispevnih stop-

njah za prihodnje leto v OZD ne bo zaključena 20. decembra, kot smo se bili dogovorili, saj ponekod predvidevajo razpravo šele v januarju 1980. Kljub temu se delavci v TOZD zanimajo za nove prispevke in marsikatero opazko je slišati na račun višjih dajatev.

Komite OK ZKS je obravnaval tudi osnutek poročila o delu v letu 1979 in osnutek programa za leto 1980. Člani so v razpravi poročilo dopolnili in vsebinsko obogatili.

Obe gradivi obravnava konferenca ZKS Ljubljana Moste-Polje na svoji zadnji letošnji seji konec decembra.

ŠAL

● Dopolnjevanje našega sistema

Novoizvoljeni koordinacijski odbori, sveti in komisije pri OK SZDL so začeli delovati. Na sliki: V tem mesecu se je prvič sestal koordinacijski odbor za urejanje odnosov med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi

Foto: D. J.

● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ●

Delovni program za I. 1980

Na podlagi sprejetih dogovorov na vseh ravneh je predsedstvo OK ZRVS Ljubljana Moste-Polje pripravilo program dela zveze rezervnih vojaških starešin za leto 1980.

Program zajema idejnopolitično izobraževanje, splošno vojaško in samozaščitno usposabljanje. Časovni obseg obveznega pouka v programu zajema tako kot v letu 1979 skupaj 36 ur in sicer:

— 20 ur individualnega proučevanja gradiva iz Naše obrambe in

— 16 ur predavanj, seminarjev, reševanja taktičnih nalog, vzornih vaj in preverjanja znanja.

Idejnopolitično in marksistično izobraževanje zajema v prvi temi oceno gospodarske, politične in varnostne situacije v občini. Druga tema obravnava vseh vojaško obrambo in oborožene sile v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. V tretji temi bo gradivo zajelo predvsem tematiko s področja obnašanja človeka v boju. Splošno vojaško usposabljanje

bo v dveh temah obravnavalo izvajanje napadnih bojnih dejstev v sodobnih pogojih ter reševanje taktične naloge na terenu na temo: vod, četa in bataljon v napadu.

S področja samozaščitnega usposabljanja bodo rezervni vojaški starešine obravnavali temo o varnostnopolitičnih razmerah v SRS, načinu delovanja sovražnika in našega upiranja ter temo o družbeni samozaščiti v KS in v združenem delu.

Poleg strokovnega dela vsebuje program tudi vse akcije, ki so vezane na vrsto tradicionalnih prireditev in tekmovanj. Te manifestacije so:

— odličje 22. december (tekmovalna ekip ZRVS in ZSMS)

— Po poteh partizanske Jelovice

— odprto prvenstvo ljubljanskega armadnega območja v streljanju

— Po poteh partizanske Ljubljane

— proslava in prireditev ob dnevu republike, JLA, dnevu borca, občinskih in krajevnih praznikov.

VILKO SLUGA

● KULTURNI DOM IVANA CANKARJA

TEMELJI PROGRAMA

Kmalu bomo v Ljubljani končali z gradnjo sodobno opremljenega objekta — Kulturnega doma Ivana Cankarja. Objekt je pomemben za celotno kulturno politično in delegatsko življenje v naši republiki in predstavlja nedvomno prednostno naložbo, ki je predvsem za prihodnji kulturni razvoj naše republike neprecenljivega pomena?

Marsikatero pikro besedo smo sicer že izrekli nad premalo skrbno pripravljenim finančno konstrukcijo, ki se je v primerjavi s prvotno predvideno povečala skoraj za 100%. S tem v zvezi smo tudi opozarjali, da bo v bodoče pri vseh investicijah potrebno zagotoviti investicijske projekte, opozorili smo na racionalno obnašanje pri trošenju sredstev za uvoženo opremo...

Toda s spremembo in dopolnitvijo družbenega dogovora bodo zaradi velikega in širokega razumevanja prepotrebne realizacije prioritete

nacionalne naložbe na področju kulture in družbenih dejavnosti odstranjena vprašanja gradnje in financiranja Kulturnega doma Ivana Cankarja.

Ta čas pa je tu zelo pomembna javna razprava o temeljih programa Kulturnega doma Ivana Cankarja! V razpravo naj se vključijo vse temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, družbenopolitične organizacije in društva ter seveda vse kulturne skupine! Razpravo je potrebno povezati tudi z načrtovanjem prihodnjega srednjeročnega kulturnega

razvoja!

Na 6. seji izvršnega odbora ZKO Ljubljana Moste-Polje so se člani v glavnem strinjali z vsebino temeljev programa kdic. Pripombo pa so imeli na »pozabljeno« dejavnost glasbenih šol. Njim bi kazalo v primerni dvorani KDIC nameniti možnost, da pokažejo, predstavijo svojo dejavnost širšemu krogu poslušalcev, da spodbudijo k delu nove talente.

Ob vsem tem, ko razpravljamo o programu KDIC, pa se postavlja vprašanje, o katerem žal zares malo poglobljeno razpravljamo: Kaj je podobnim dokumentom oz. načrtom za programiranje dejavnosti v kulturnem domu, domu občanov, ki ga bomo zgradili v naši občini — upajmo, že prihodnje leto!?

Č. G.

● RADIO GLAS LJUBLJANE

Še bliže delovnemu človeku in občanu

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je imel radio Glas Ljubljane 696 ur programa. Največ je bilo oddaj, ki so govorile o razvoju skupščinskega sistema, o življenju in delu krajanov v KS, šolstvu in kulturi. V oddaji Zmajčkov mozaik si je Ljubljana izmenjevala izkušnje z drugimi jugoslovanskimi mesti. Kaj se dogaja v delovnih organizacijah in katere akcije potekajo v mestu in občinah, je bilo moč zvedeti v oddajah, Včeraj, danes, jutri. Nekoliko manj ur je bilo posvečeno zdravstvu, otroškemu varstvu in stanovanjski problematiki, več kot lani pa je bilo poročil o komunalnih zadevah. V vseh dnevnih novicah in poročilih, ki jih je bilo kar precej, pa so se poslušalci lahko seznanili s preskrbo mesta z živili, s preventivno dejavnostjo v cestnem prometu, energetiko, skratka z vsem, kar delovnega človeka in občana ves čas zanima. Navedli pa smo le nekaj najpomembnejših oddaj radia Glas Ljubljane.

V prihodnjem letu bo imel radio Glas Ljubljane tudi dopolnjen program, v katerem naj bi kar najbolje predstavil utrip in podobo življenja Ljubljane in okolice. Osrednja dopolnjenost oddaja bo Klicaj dneva, v kateri bo obravnaval le najaktualnejše dogodke. V prvi jutranji oddaji Od večera do jutra bo predstavljeno večerno in nočno življenje mesta v preteklem dnevu. Nato bodo sledile različne novice in nasveti, kratka oddaja o preteklosti našega mesta, nekaj minut bo namenjeno tudi vojakom ljubljanskega vojaškega območja, jutranji del pa bodo sklenile bodice, ki naj bi kritično opozarjale na dogajanje okoli nas.

Še vedno bo bistvo programa v kratkih aktualnih novicah, ki jih bodo spremljala poročila o dogajanjih v mestu, regiji, občinah, delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, pa tudi v republiki in državi. Več pozornosti bo posvečeno družbenopolitičnemu življenju in delovanju skupščinskega in delegatskega sistema, samoupravnim interesnim skup-

nostim pa bo namenjen del torkovega popoldneva.

Tudi izobraževanju, zdravstvu in otroškemu varstvu bo namenjena v programu več ur kot doslej. Oddaja Zmajčkov mozaik bo ostala. Ob četrtnih popoldnih bo še vedno govor o težavah, s katerimi se srečujejo delovni kolektivi našega mesta in okolice pa seveda tudi o njihovem nadaljnjem razvoju. Svoje mesto bo v teh

oddajah dobilo tudi malo gospodarstvo, ki je bilo do sedaj odriženo ob stran. Sobotno popoldne bo namenjeno delu tabornikov, planincev, ljudske tehnike in drugih društev in organizacij. Oddaja Glasov telefon ob sredah popoldne bo govorila o dosežkih na tehničnem področju in njihovi praktični uporabi. Program radia Glas Ljubljane bo torej usmerjen k občanu, delavcu, človeku. Zato bo tudi več časa kot doslej odmerjenega za pogovore s starejšimi občani, posebno dnevno oddajo pa bodo dobili tudi otroci.

Radio Glas Ljubljane bo imel v letu 1980 vsak dan deset od dvajset ur programa, ki pa ga delovni kolektiv ne bo mogel pripravljati sam. Zato bodo še nadalje širili krog sodelavcev, z radiom Student, ki oddaja na isti frekvenci, pa bodo sodelovali še naprej.

D. J.

Predsednik mestne skupščine Niko Lukež v pogovoru z novinarjem radia Glas Ljubljane Primožem Hiengom (Foto: S. Droljč)

STE V STISKI S ČASOM?

KUPI BI, PA ŠE NISTE NAŠLI, KAR ŽELITE
in
RADI BI VES NAKUP OPRAVILI HKRATI...

VSE TO IN ŠE VEČ BOSTE ZLAHKA IN HITRO UREDILI,
ČE BOSTE OBISKALI

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA

ki vam v svojih veleblagovnicah nudi

— izbiro blaga, ki je večja kot drugje, in
— prednost, da boste vse, kar potrebujete zase, za svojo družino, za dom in gospodinjstvo ter za šport in oddih, našli v enem prostoru.

VSEM POTROŠNIKOM ŽELIMO SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1980